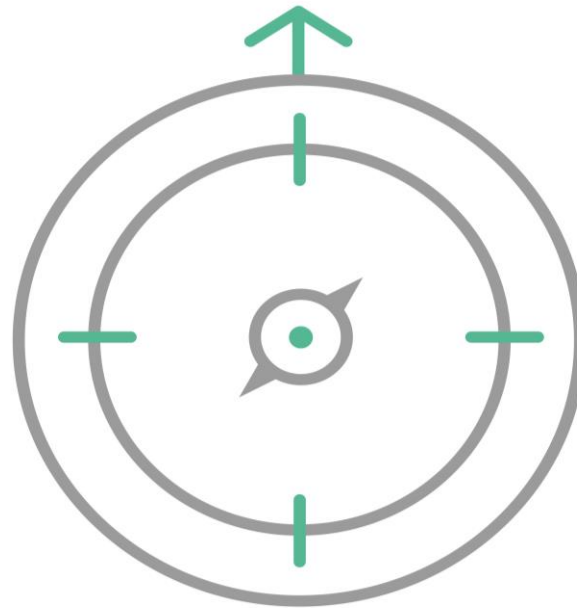

Ansvarlighetskompass

Test-deg-selv-verktøy

ansvarlig næringsliv

OECDs **RETNINGSLINJER**
FOR FLERNASJONALE SELSKAPER

NORGES KONTAKTPUNKT
FOR ANSVARLIG NÆRINGSLIV

ETTERLEVER DIN BEDRIFT OECDs RETNINGSLINJER?

Hva er ansvarlighetskompasset?

Regjeringen forventer at norske bedrifter opptre ansvarlig og setter seg inn i og etterlever OECDs retningslinjer. Men hva innebærer det? OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv er det bredeste sett av sett av anbefalinger fra myndighetene til flernasjonale selskaper om hva som forventes av et ansvarlig næringsliv.

Dette ansvarlighetskompasset gir din bedrift muligheten til å teste i hvilken grad dere etterlever retningslinjenes krav.

Ansvarlighetskompasset gir en innføring i retningslinjenes krav og måler bedriftens prestasjoner på temaene menneskerettigheter, herunder faglige rettigheter, arbeidsforhold, miljø og klima, forbrukerrettigheter, anti-korrupsjon, skatt og konkurranseregulering. Kompasset gir en status på hvordan bedriften gjennomfører arbeidet med ansvarlig forretningsvirksomhet. Forventningene i retningslinjene presenteres som påstander som bedriften kan ta stilling til. Excel-verktøyet inneholder en fane for hvert kapittel av retningslinjene. Ferdig utfylt gir det et øyeblikksbilde av i hvilken grad bedriften etterlever kravene i OECDs retningslinjer. Svarene fremstilles også grafisk, som strålediagrammer. Slik kan ledelsen og styrene raskt få oversikt over hvor det mangler etterlevelse.

Dette verktøyet erstatter ikke Retningslinjene. Retningslinjenes fulle tekst og informasjon om Norges OECD-kontaktpunkt finner man på Kontaktpunktets nettside www.ansvarlignæringsliv.no.

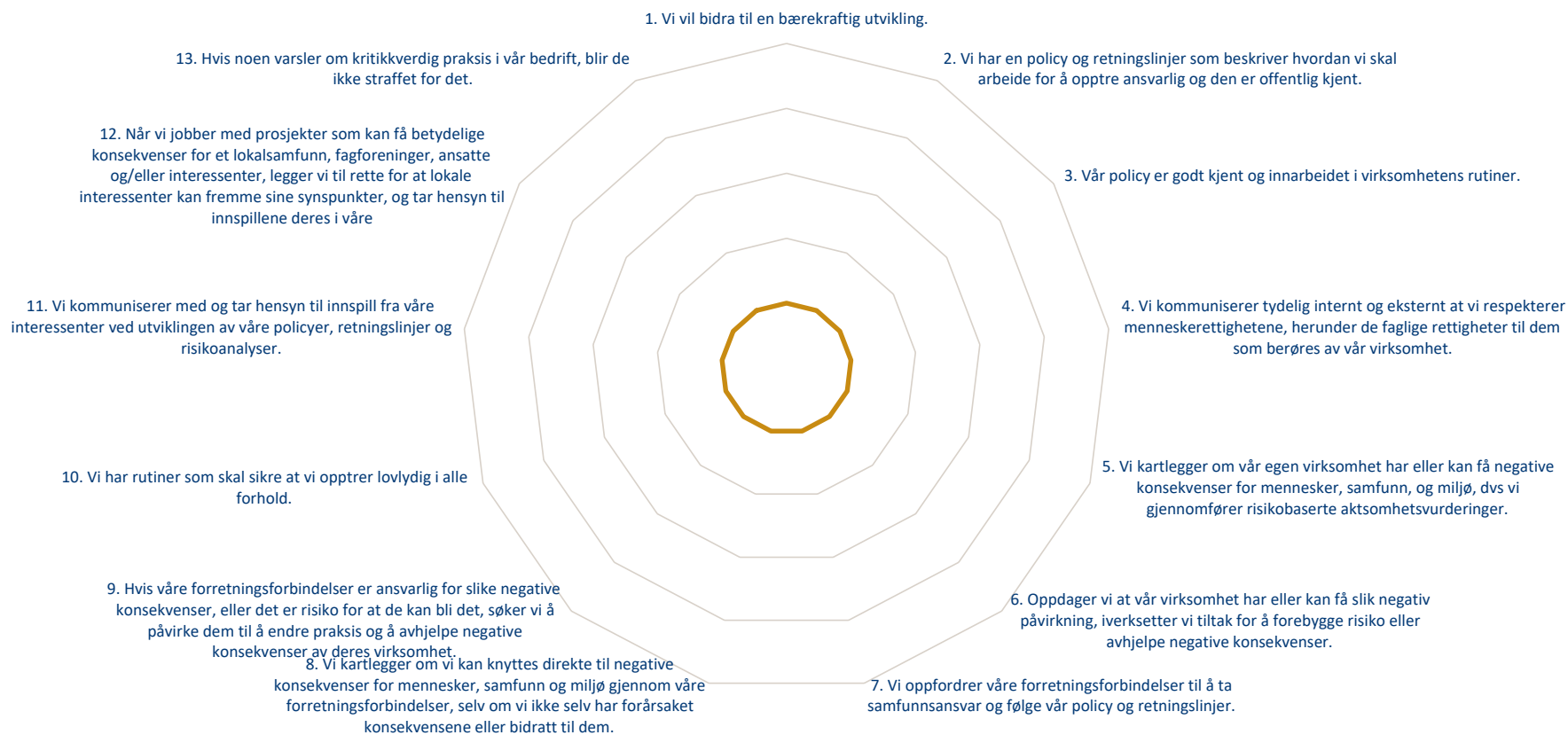
Funksjonalitet:

Overordnet om vårt arbeid med samfunnsansvar

Spørsmål med kommentarer	Vårt svar	Redegjørelse	Våre dokumenter
1. Vi vil bidra til en bærekraftig utvikling.			
2. Vi har en policy og retningslinjer som beskriver hvordan vi skal arbeide for å opptre ansvarlig og den er offentlig kjent.			
3. Vår policy er godt kjent og innarbeidet i virksomhetens rutiner.			
4. Vi kommuniserer tydelig internt og eksternt at vi respekterer menneskerettighetene, herunder de faglige rettigheter til dem som berøres av vår virksomhet.			
5. Vi kartlegger om vår egen virksomhet har eller kan få negative konsekvenser for mennesker, samfunn, og miljø, dvs vi gjennomfører risikobaserte aktsomhetsvurderinger.			
6. Oppdager vi at vår virksomhet har eller kan få slik negativ påvirkning, iverksetter vi tiltak for å forebygge risiko eller avhjelpe negative konsekvenser.			
7. Vi oppfordrer våre forretningsforbindelser til å ta samfunnsansvar og følge vår policy og retningslinjer.			
8. Vi kartlegger om vi kan knyttes direkte til negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø gjennom våre forretningsforbindelser, selv om vi ikke selv har forårsaket konsekvensene eller bidratt til dem.			
9. Hvis våre forretningsforbindelser er ansvarlig for slike negative konsekvenser, eller det er risiko for at de kan bli det, søker vi å påvirke dem til å endre praksis og å avhjelpe negative konsekvenser av deres virksomhet.			
10. Vi har rutiner som skal sikre at vi opptrer lovlidig i alle forhold.			
11. Vi kommuniserer med og tar hensyn til innspill fra våre interessenter ved utviklingen av våre policyer, retningslinjer og risikoanalyser.			
12. Når vi jobber med prosjekter som kan få betydelige konsekvenser for et lokalsamfunn, fagforeninger, ansatte og/eller interessenter, legger vi til rette for at lokale interessenter kan fremme sine synspunkter, og tar hensyn til innspillene deres i våre beslutningsprosesser.			
13. Hvis noen varsler om kritikkverdige praksis i vår bedrift, blir de ikke straffet for det.			

Overordnet om vårt arbeid med samfunnsansvar

Menneskerettigheter, herunder faglige rettigheter*

Spørsmål med kommentarer	Vårt svar	Redegjørelse	Våre dokumenter
1. Vi har en menneskerettighetspolicy som er vedtatt av selskapets øverste ledelse.			
2. Vår menneskerettighetspolicy forplikter oss til å respektere menneskerettighetene til dem som berøres av vår virksomhet, og til å påvirke våre forretningsforbindelser til å gjøre det samme.			
3. Vår menneskerettighetspolicy er offentlig tilgjengelig og godt kjent, både internt og av våre forretningsforbindelser.			
4. Vi kartlegger risikoen for om vår virksomhet, produkter og tjenester forårsaker eller bidra til menneskerettighetskrenkninger, dvs vi gjennomfører aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter.			
5. Vi prioriterer risikoene slik at vi kan iverksette relevante tiltak.			
6. Vi har - eller deltar i - en klagordning hvor berørte kan henvende seg og få hjelp til rette opp skadevirkninger.			
7. Avdekker vi at vi har forårsaket eller bidratt til menneskerettighetsbrudd, iverksetter vi tiltak for å avhjelpe skaden.			
8. Avdekker vi risiko for at vi ikke respekterer menneskerettighetene, iverksetter vi risikoreduserende tiltak.			
9. Vi kartlegger om våre forretningsforbindelser respekterer menneskerettighetene på områder som er direkte knyttet til vår virksomhet, tjenester eller produkter, dvs vi gjennomfører aktsomhetsvurderinger.			
10. Avdekker vi at våre forretningsforbindelser ikke respekterer menneskerettighetene, eller at det er en risiko for dette, bruker vi våre påvirkningsmuligheter til å forebygge eller begrense skadevirkningene.			
11. Vi rapporterer offentlig og regelmessig om hvordan vi arbeider med menneskerettighetsspørsmål.			

*Menneskerettigheter omfatter som et minimum de internasjonalt anerkjente menneskerettighetene bestående av Verdenserklæringen om menneskerettighetene, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og FNs konvensjon om økonomisk, sosiale og kulturelle rettigheter, samt de grunnleggende rettighetene i Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO)s erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet. I OECDs retningslinjer er faglige rettigheter både omfattet av kapittel IV om menneskerettigheter og V og kapittel om sysselsetting.

Menneskerettigheter, herunder faglige rettigheter*

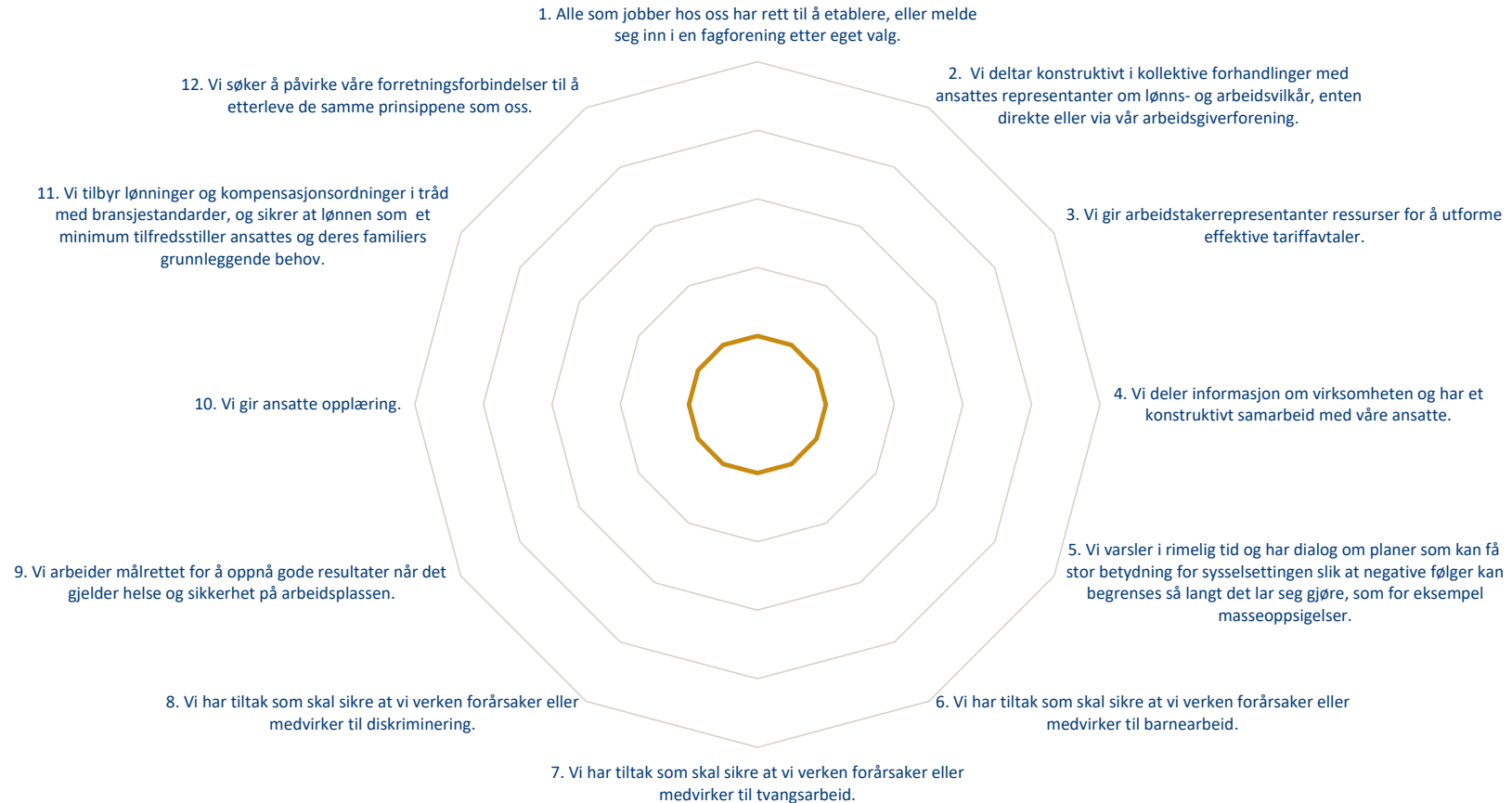

Sysselsetting og forholdet mellom partene i arbeidslivet

Spørsmål	Vårt svar	Redegjørelse	Våre dokumenter
1. Alle som jobber hos oss har rett til å etablere, eller melde seg inn i en fagforening etter eget valg.			
2. Vi deltar konstruktivt i kollektive forhandlinger med ansattes representanter om lønns- og arbeidsvilkår, enten direkte eller via vår arbeidsgiverforening.			
3. Vi gir arbeidstakerrepresentanter ressurser for å utforme effektive tariffavtaler.			
4. Vi deler informasjon om virksomheten og har et konstruktivt samarbeid med våre ansatte.			
5. Vi varsler i rimelig tid og har dialog om planer som kan få stor betydning for sysselsettingen slik at negative følger kan begrenses så langt det lar seg gjøre, som for eksempel masseoppsigelser.			
6. Vi har tiltak som skal sikre at vi verken forårsaker eller medvirker til barnearbeid.			
7. Vi har tiltak som skal sikre at vi verken forårsaker eller medvirker til tvangsarbeid.			
8. Vi har tiltak som skal sikre at vi verken forårsaker eller medvirker til diskriminering.			
9. Vi arbeider målrettet for å oppnå gode resultater når det gjelder helse og sikkerhet på arbeidsplassen.			
10. Vi gir ansatte opplæring.			
11. Vi tilbyr lønninger og kompensasjonsordninger i tråd med bransjestandarder, og sikrer at lønnen som et minimum tilfredsstillers ansattes og deres familiers grunnleggende behov.			
12. Vi søker å påvirke våre forretningsforbindelser til å etterleve de samme prinsippene som oss.			

Syssetting og forholdet mellom partene i arbeidslivet

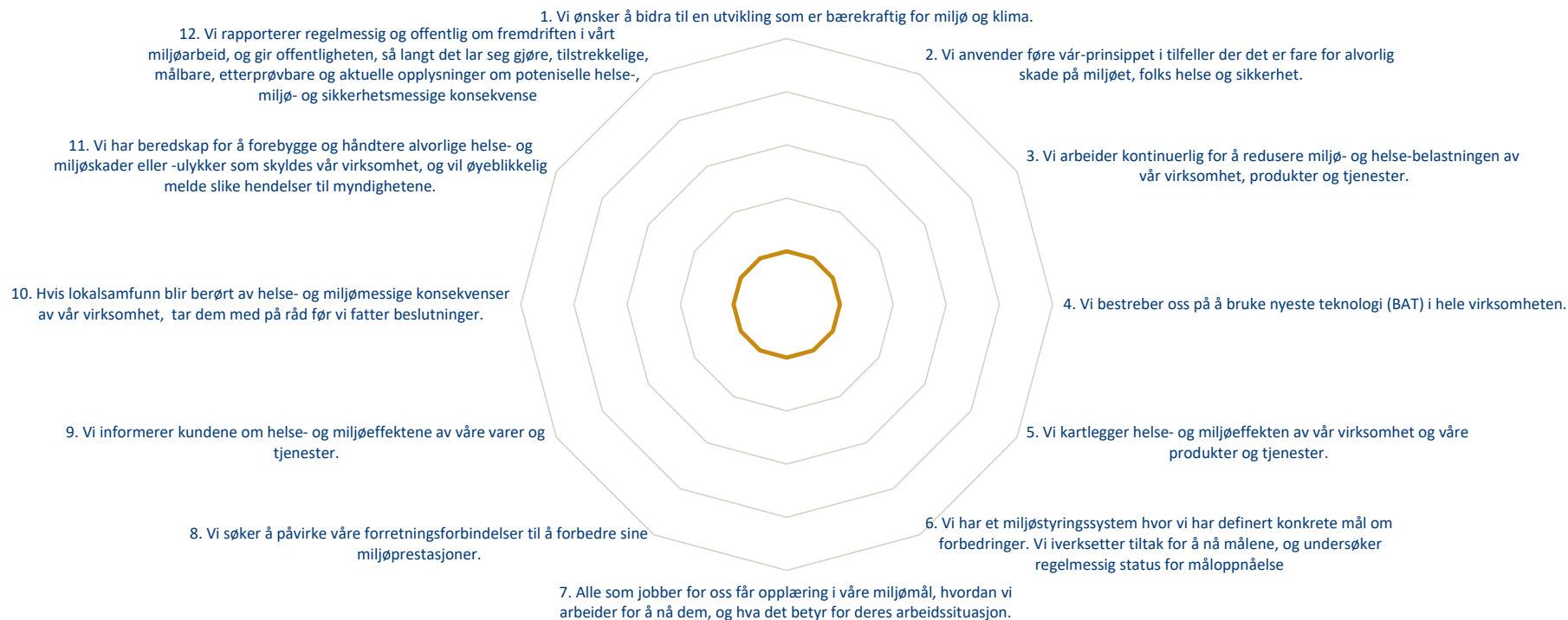

Miljø og klima

Spørsmål med kommentarer	Vårt svar	Redegjørelse	Våre dokumenter
1. Vi ønsker å bidra til en utvikling som er bærekraftig for miljø og klima.			
2. Vi anvender føre vår-prinsippet i tilfeller der det er fare for alvorlig skade på miljøet, folks helse og sikkerhet.			
3. Vi arbeider kontinuerlig for å redusere miljø- og helse-belastningen av vår virksomhet, produkter og tjenester.			
4. Vi bestreber oss på å bruke nyeste teknologi (BAT) i hele virksomheten.			
5. Vi kartlegger helse- og miljøeffekten av vår virksomhet og våre produkter og tjenester.			
6. Vi har et miljøstyringssystem hvor vi har definert konkrete mål om forbedringer. Vi iverksetter tiltak for å nå målene, og undersøker regelmessig status for måloppnåelse			
7. Alle som jobber for oss får opplæring i våre miljømål, hvordan vi arbeider for å nå dem, og hva det betyr for deres arbeidssituasjon.			
8. Vi søker å påvirke våre forretningsforbindelser til å forbedre sine miljøprestasjoner.			
9. Vi informerer kundene om helse- og miljøeffektene av våre varer og tjenester.			
10. Hvis lokalsamfunn blir berørt av helse- og miljømessige konsekvenser av vår virksomhet, tar dem med på råd før vi fatter beslutninger.			
11. Vi har beredskap for å forebygge og håndtere alvorlige helse- og miljøskader eller -ulykker som skyldes vår virksomhet, og vil øyeblikkelig melde slike hendelser til myndighetene.			
12. Vi rapporterer regelmessig og offentlig om fremdriften i vårt miljøarbeid, og gir offentligheten, så langt det lar seg gjøre, tilstrekkelige, målbare, etterprøvbare og aktuelle opplysninger om potensielle helse-, miljø- og sikkerhetsmessige konsekvenser av virksomheten.			

Miljø og klima

Anti-korrupsjon

Spørsmål	Vårt svar	Kommentarer	Våre dokumenter
1. Vi tar klar avstand fra alle former for korrupsjon og bestiktelser, inkludert bruk av tilretteleggelsespenger (smøring).			
2. Vi er kjent med internasjonale konvensjoner om bekjempelse av korrupsjon og nasjonal anti-korrupsjonslovgivning i de landene vi opererer.			
3. Hvis vi unntaksvis og i samsvar med gjeldende rett blir nødt til å utbetale småbeløp som tilretteleggelsespenger, blir betalingen rutinemessig rapportert og bokført.			
4. Vår holdning til korrupsjon, smøring og bestiktelser og hvordan vi arbeider for å bekjempe dette, er offentlig kjent.			
5. Vi kartlegger regelmessig vår risiko for å bli involvert i korrupsjon, smøring og bestiktelser, og iverksetter målrettede tiltak basert på denne informasjonen.			
6. Vi har et korrupsjonsregelverk som skal sikre at verken bedriften, ansatte eller noen som representerer oss blir involvert i korrupsjon, bestiktelser eller smøring.			
7. Våre ansatte får opplæring i korrupsjonsregelverket vårt og vet hvordan vi arbeider med å bekjempe korrupsjon, bestiktelser og smøring.			
8. Vi har programmer for internkontroll som skal sikre at vårt korrupsjonsregelverk blir etterlevet. Dette inkluderer finansielle prosedyrer og systemer som er utformet slik at de ikke kan benyttes til å gi, eller til å skjule bestiktelser.			
9. Hvis vi bruker agenter, utfører vi bakgrunnsjekk og gir en betaling som står i rimelig forhold til tjenesten vi kjøper.			
10. Vi fører lister over agenter vi bruker, og gir myndighetene tilgang til denne informasjonen, hvis vi blir spurt.			
11. Vi oppmuntrer våre forretningspartnere til å inn ta samme strenge holdning til korrupsjon, smøring og bestiktelser som oss selv.			
12. Vi gir ikke ulovlige bidrag til politiske kandidater, partier eller politiske organisasjoner.			
13. Dersom politiske bidrag unntaksvis gis må dette skje på offentlig og på lovlig vis, og toppledelsen må være informert.			

Anti-korrupsjon

Forbrukerinteresser og markedsføring

Spørsmål	Vårt svar	Redegjørelse	Våre dokumenter
1. Vi gjennomfører tiltak som skal sikre at våre varer og tjenester alltid har god og pålitelig kvalitet.			
2. Vi legger føre-var-prinsippet til grunn.			
3. Vi følger alle relevante lover og regler for forbrukerhelse og forbrukersikkerhet, helseadvarsler og sikkerhetsinformasjon.			
4. Vi gir forbrukerne tydelig informasjon om våre varer og tjenester, og hvordan de bør brukes, lagres, vedlikeholdes og sluttbehandles.			
5. Vi tilbyr forbrukerne rettfærdige, enkle og effektive tvisteløsnings- og erstatningsordninger.			
6. Vi sikrer at vi ikke bruker villedende eller misvisende påstander i vår markedsføring.			
7. Vi tar avstand fra fortielser og andre villedende, misvisende og illojale handlinger.			
8. Vi tar særlig hensyn til sårbare forbrukergrupper, som for eksempel barn.			
9. Vi respekterer forbrukernes rett til privatliv, og forvalter informasjon om forbrukere som vi innhenter, oppbevarer, bruker eller viderefremidler på en sikker og ansvarlig måte.			

Forbrukerinteresser og markedsføring

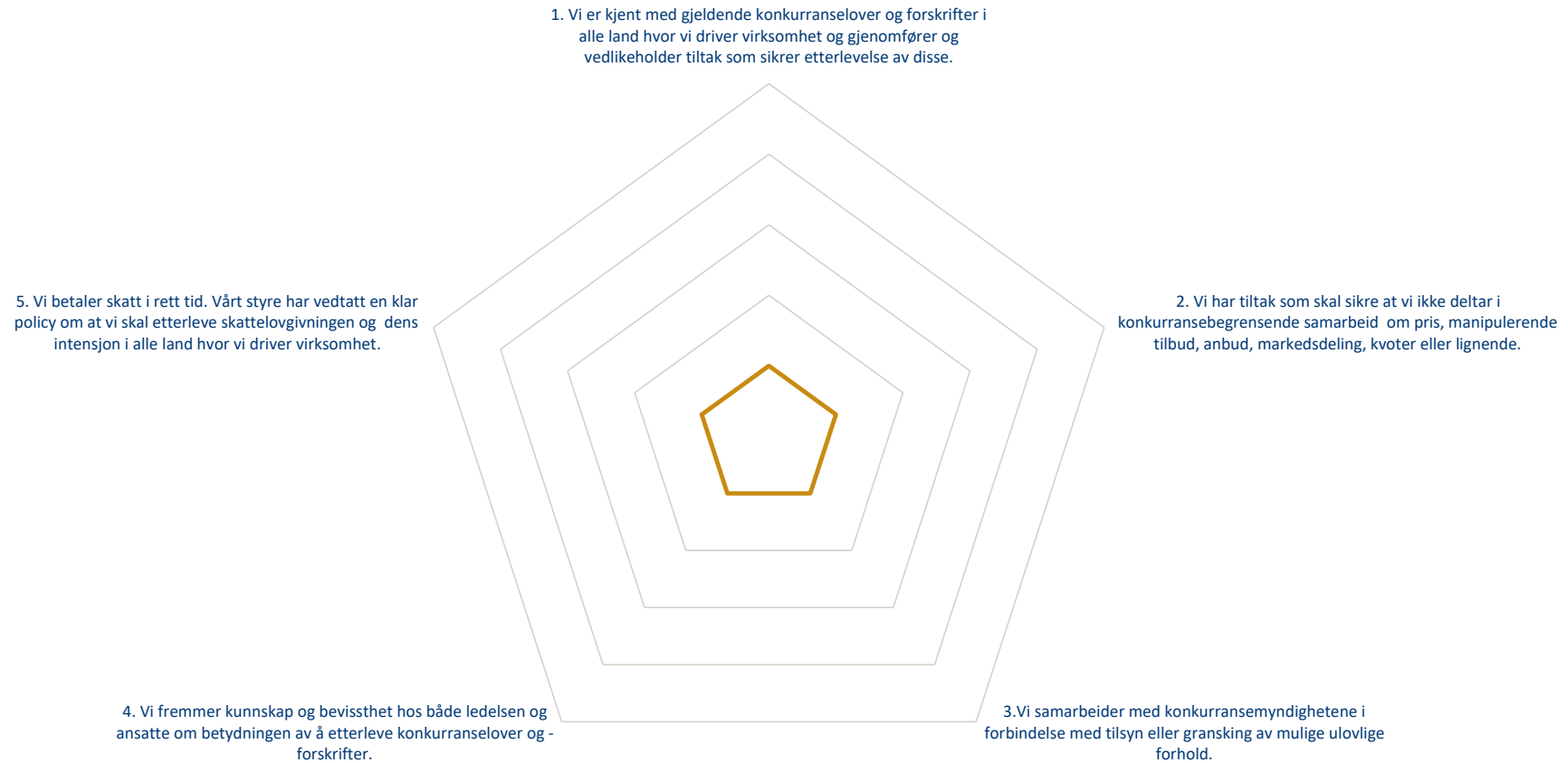

Skatt og respekt for konkurranseregelverk

Spørsmål	Vårt svar	Redegjørelse	Våre dokumenter
1. Vi er kjent med gjeldende konkurranselover og forskrifter i alle land hvor vi driver virksomhet og gjennomfører og vedlikeholder tiltak som sikrer etterlevelse av disse.			
2. Vi har tiltak som skal sikre at vi ikke deltar i konkurransebegrensende samarbeid om pris, manipulerende tilbud, anbud, markedsdeling, kvoter eller lignende.			
3. Vi samarbeider med konkurransemyndighetene i forbindelse med tilsyn eller gransking av mulige ulovlige forhold.			
4. Vi fremmer kunnskap og bevissthet hos både ledelsen og ansatte om betydningen av å etterleve konkurranselover og -forskrifter.			
5. Vi betaler skatt i rett tid. Vårt styre har vedtatt en klar policy om at vi skal etterleve skattelovgivningen og dens intensjon i alle land hvor vi driver virksomhet.			

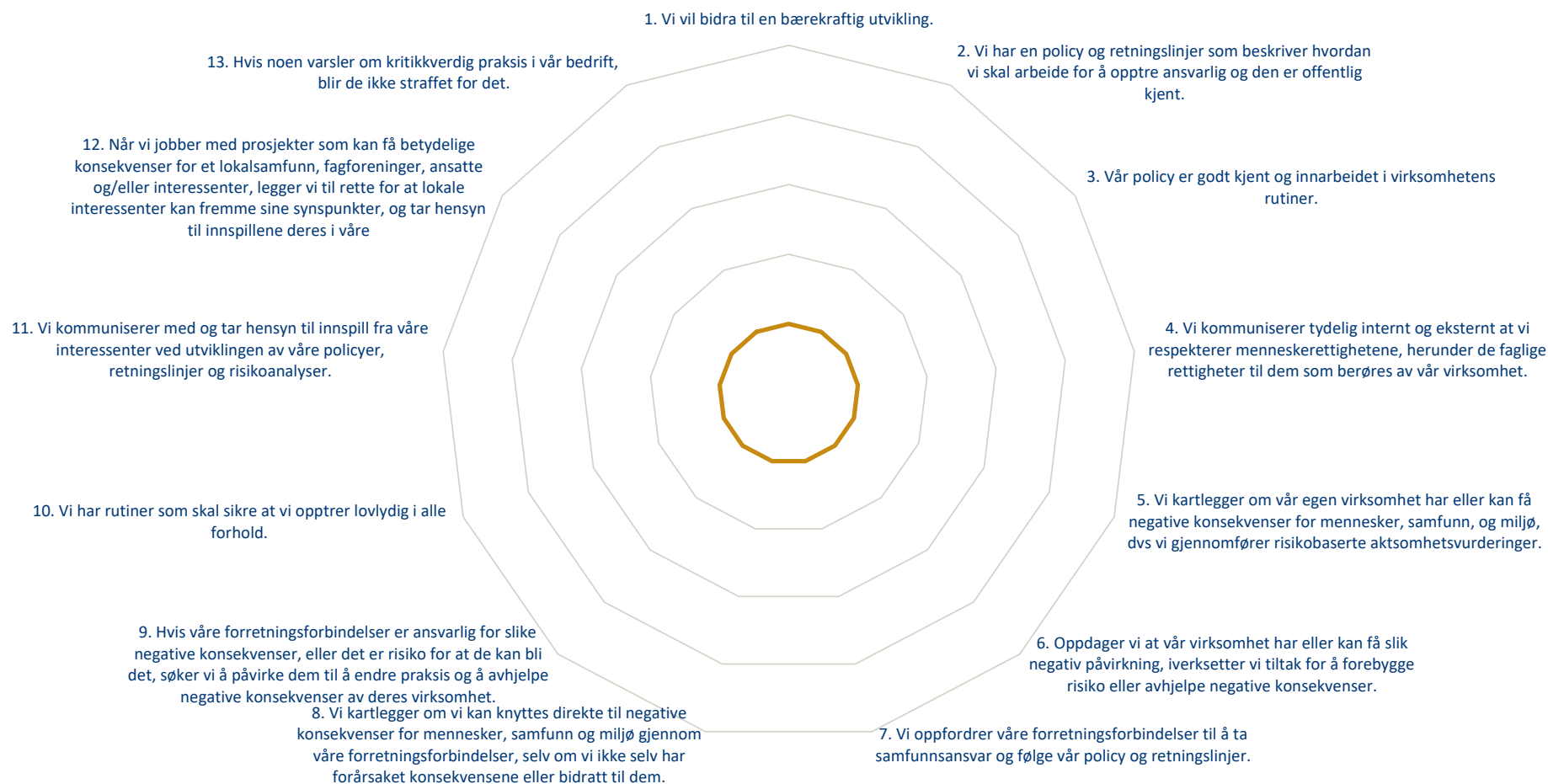

Skatt og respekt for konkurranseregelverk

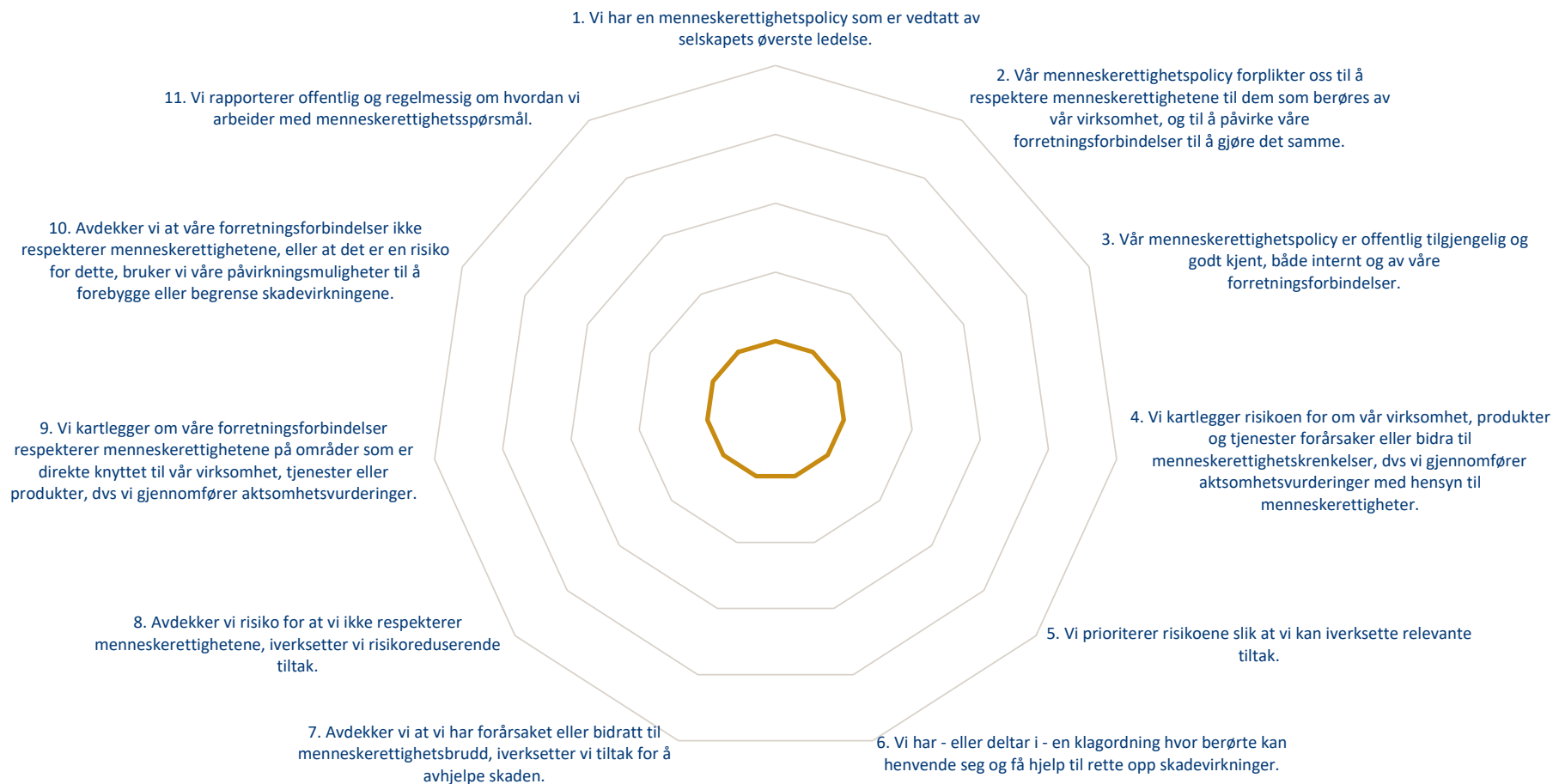

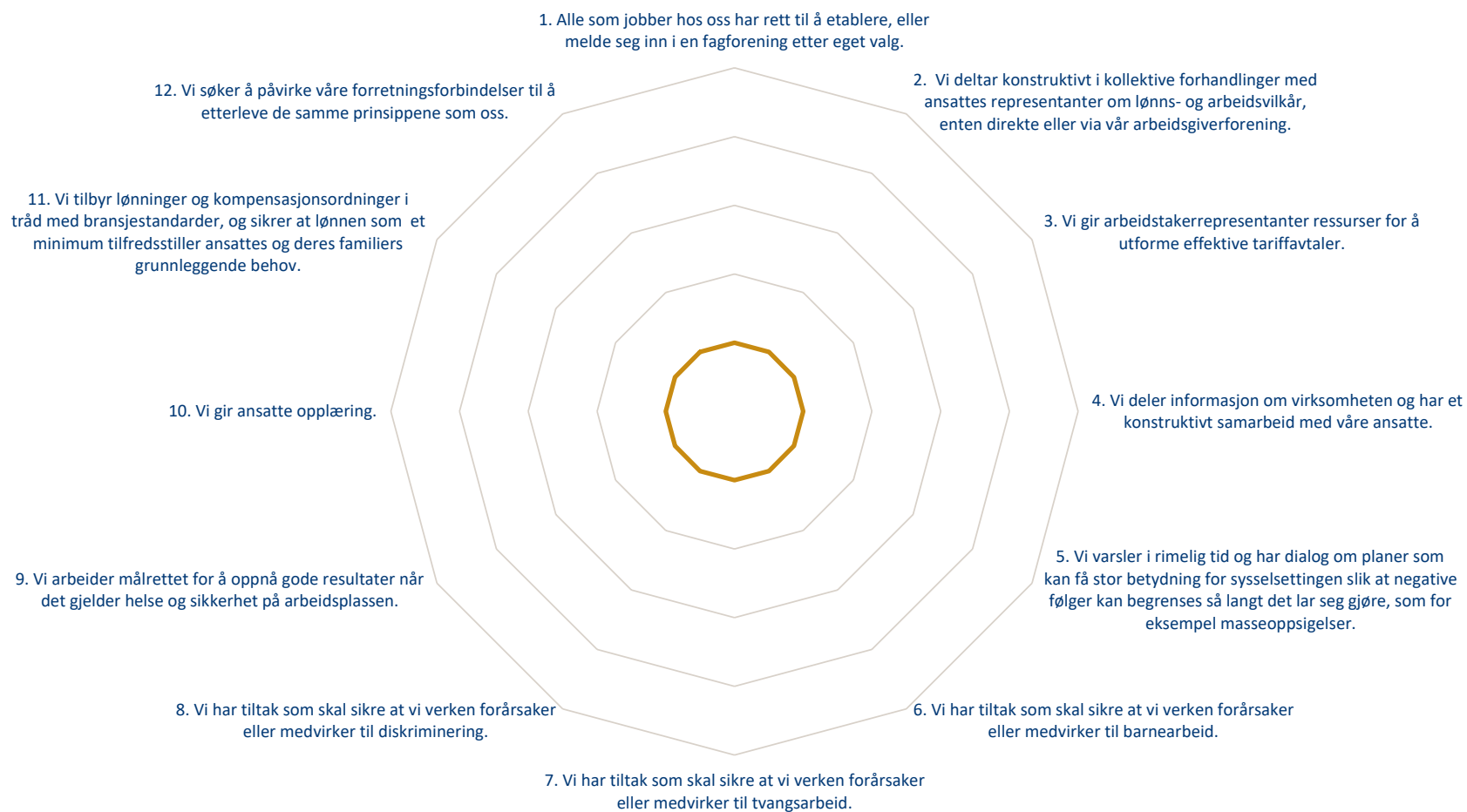
Overordnet om vårt arbeid med samfunnsansvar

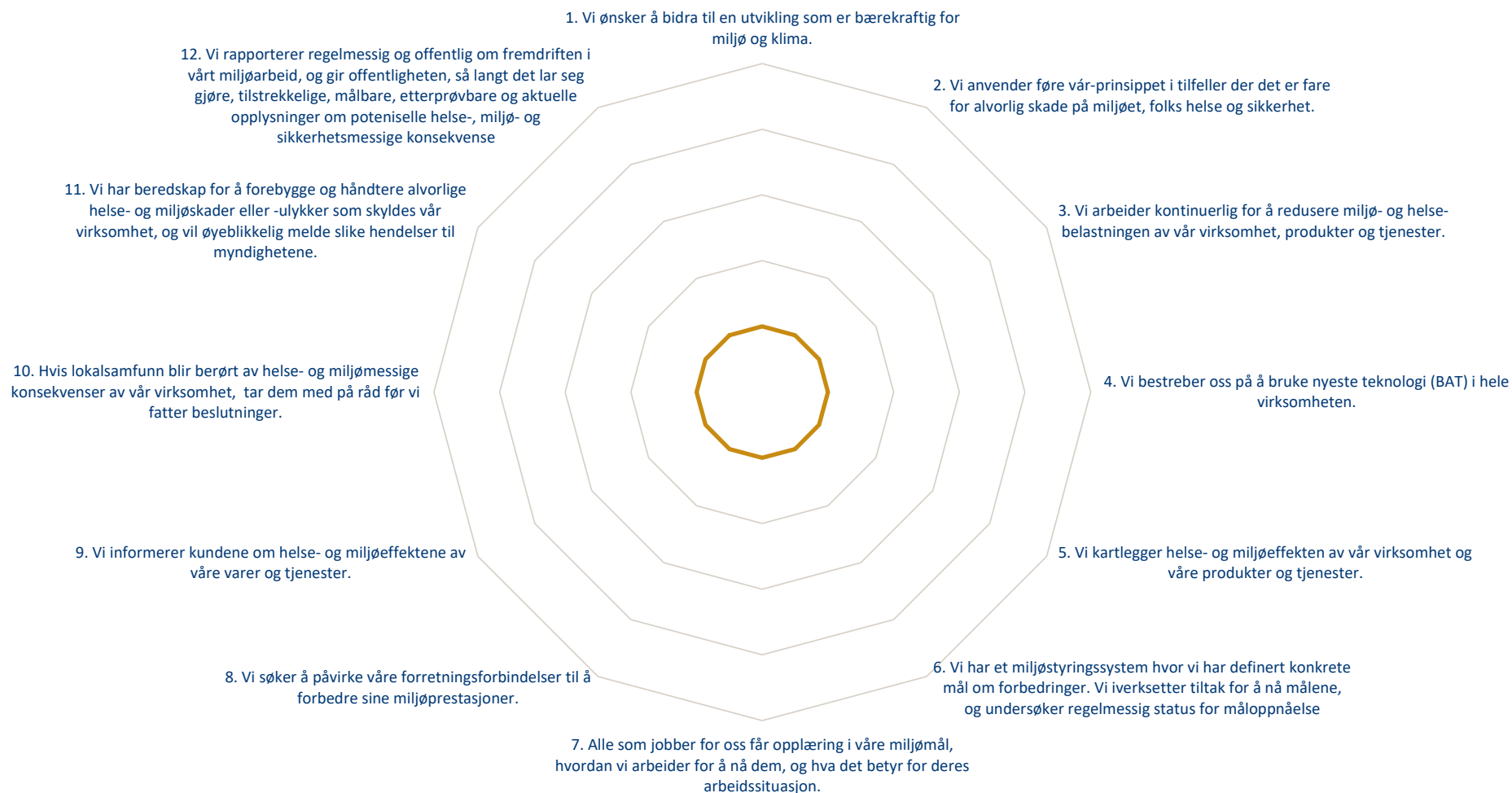
Menneskerettigheter, herunder faglige rettigheter*

Syssetting og forholdet mellom partene i arbeidslivet

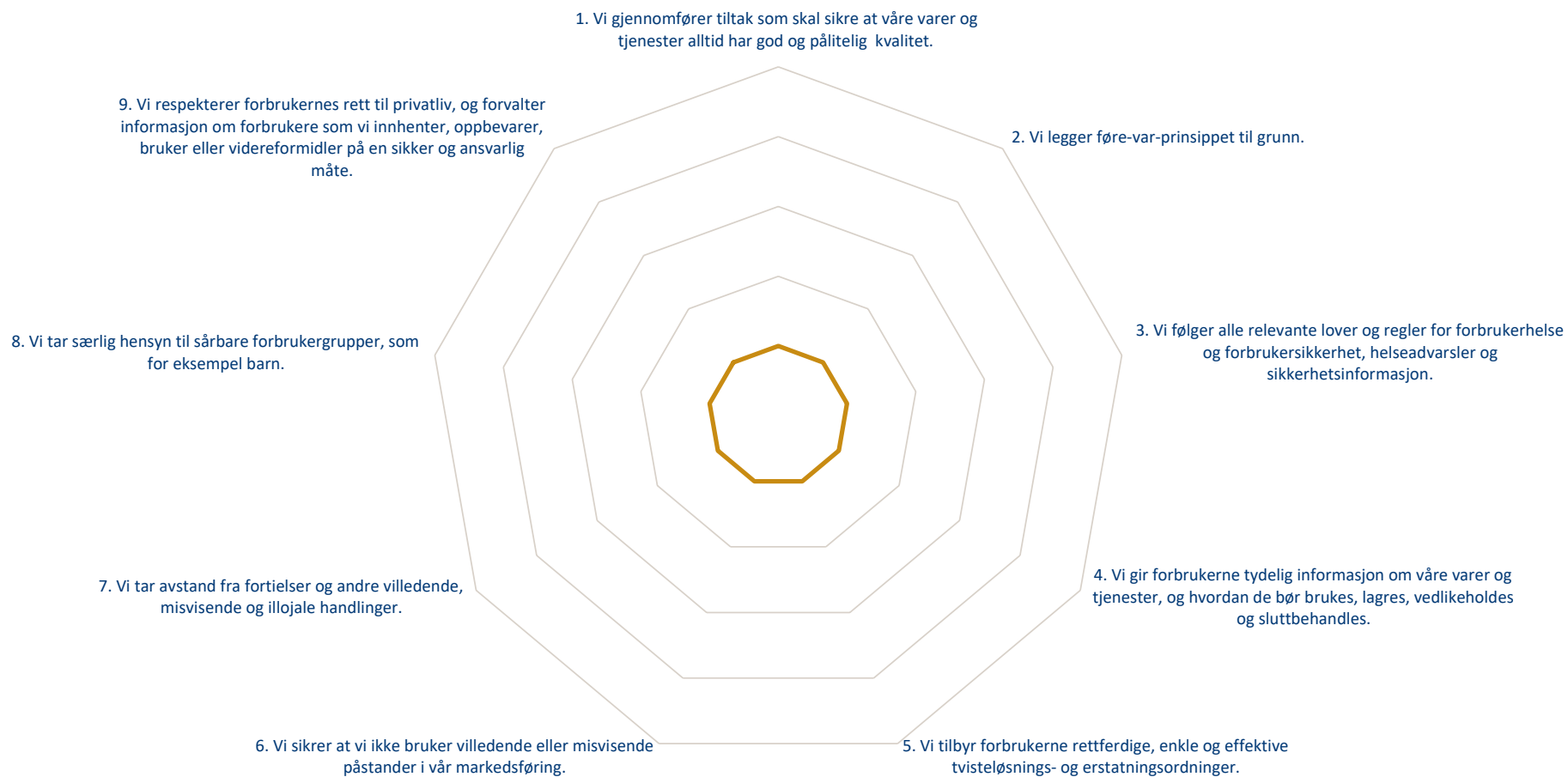
Miljø og klima

Anti-korrupsjon

Forbrukerinteresser og markedsføring

Skatt og respekt for konkurranseregelverk

1. Vi er kjent med gjeldende konkurranselover og forskrifter i alle land hvor vi driver virksomhet og gjennomfører og vedlikeholder tiltak som sikrer etterlevelse av disse.

2. Vi har tiltak som skal sikre at vi ikke deltar i konkurransebegrensende samarbeid om pris, manipulerende tilbud, anbud, markedsdeling, kvoter eller lignende.

5. Vi betaler skatt i rett tid. Vårt styre har vedtatt en klar policy om at vi skal etterleve skattelovgivningen og dens intensjon i alle land hvor vi driver virksomhet.

4. Vi fremmer kunnskap og bevissthet hos både ledelsen og ansatte om betydningen av å etterleve konkurranselover og -forskrifter.

3. Vi samarbeider med konkurransemyndighetene i forbindelse med tilsyn eller gransking av mulige ulovlige forhold.

